

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 308. Periculum rei venditæ venditione perfect an spectet ad emptorem, an ad venditorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

potius in pœnam delicti commissi in tali emptione, ut Castrop. quin nec pretium nondum solutum retinere, saltem post latam sententiam; sed in foro conscientie ante Judicis declarationem, ut Castrop. Neque hic facienda distinctio inter emptionem rei prorsus alienæ, & rei non alienæ quidem, sed alteri obnoxia; v.g. ex fideicommissio obnoxia restitutioni, ut in hoc casu emptor agere possit ad pretium, ut Cov. referens alios; cum *cit. l. si fundum.* expressè loquatur tam de re prorsus aliena, quam tantum obnoxia alteri. Cui qualiter non contradicat *l. fin. C. commun. de legat.* vide apud Castrop. *num. 17.* ubi etiam, quod generalitatem *cit. l. si fundum.* admittenda non sit limitatio; nimirum, quod ubi pretium receptum à venditore conversum est in ejus utilitatem possit agere emptor de restitutione illius. Porro nequaquam ex dictis inferendum, venditorem posse pretium illud in specie vel æquivalenter retinere, cum nullus sit titulus, sed in foro conscientie reddendum emptori, in foro verò externo adjudicandum fisco, ut Castrop. *n. 18.*

9. Nonus: si emptor per vim expellatur à rei venditæ possessione, etiam dum venditor de evictione stipulatus fuisset, aut promississet emptorem defendere de jure & de facto. *l. fin. de. act. empti.* cum illa promissio defensio intelligi debeat, ubi ea

est possibilis, & res justè; non autem injustè evincitur. Gomez. *loc. cit. n. 42.* Castrop. *l. c. n. 19.*

10. Decimus: dum emptor ex mandato Principis cogitur vendere, aut alio contractu oneroso tradere rem venditam; tum quia tunc videtur res evicta per casum fortuitum in quo cessat evictio juxta *l. Lucius. ff. de evict.* tum quia non evincitur ob defectum, quem res à venditore accepit, quemque propterea is reparare non tenetur. Gomez. *cit. num. 41.* Castrop. *num. 14.* qui idem ob easdem causas, dicunt de casu, quò res evincitur per viam retractus. Item dum res speciali jure; v.g. beneficio restitutionis in integrum evinceretur; nisi tamen in eo casu promissa à venditore præstatio evictionis. Gomez. *n. 42.* Castrop. *n. 15.* agi tamen tunc potest ad pretii restitutionem, ut iidem.

Quest. 307. In quibus è contra contractibus evictio locum habeat?

Resp. non tantum in contractu emptionis & venditionis, sed in quolibet contractu oneroso, etsi evictio promissa non sit; cum ex ipsismet illis contractibus ea nascatur. *l. libera. C. de sent. & interlocut. omni. jud.* qualiter verò in specie respectu singulorum locum habeat, dicitur, ubi de lingulis in specie contractibus dicitur. vide tantisper Castrop. *rr. 33. d. 5. p. 28. f. 1.*

CAPUT SEXTUM.

De aliis Effectibus Emptionis & Venditionis, ubi de periculo & commodo Rei venditæ, de Actionibus Empti.

Quest. 308. Periculum rei venditæ Venditione perfecta num spectet ad Emptorem, an verò ad venditorem?

Resp. Venditione rei certæ & determinatæ facta ad corpus perfectæ, nimirum consensu utrimque purè & absolute prædito, periculum. (quo nomine hic venit casus fortuitus circa rem venditam contingens, quo ea vel in totum vel pro parte perit vel destruitur, tum ab intrinseco, puta ob morbum aliudve vitium in ipsa re ex causis intrinsecis ortum; tum ab extrinseco; v.g. per incendium, inundationem, injultam ablationem citra culpam venditoris. Struv. *ad ff. de peric. & commod. rei venditæ. th. 95*) etiam ante pretium annumeratum & traditionem rei, sive, antequam dominium in emptorem translatum, regulariter spectat ad emptorem, seu res perit vel deterioratur emptori, ita ut non obstante illo interitu vel deterioratione rei, is integrum pretium, si fortè nondum solverit, solvere teneatur. §. *cum autem. Inst. h. t. junctâ Gloss. l. quod saepe. §. si res ff. de contrah. empt. l. necessariò. ff. de peric. & commod. l. 1. & seq. C. eod. Molin. de 7. & 7. l. 2. d. 366. num. 11. Less. l. 2. c. 21. du. 12. n. 96. de Lugo. de 7. & 7. d. 26. n. 216. Pirh. h. t. num. 49.* Ratio siquidem æquitatis postulat, ut qui sentit commodum, periculum quoque subire debeat. *l. 10. ff. de reg. jur. emptor autem perfecta venditione statim sentit commodum, ut dictum supra, & dicitur amplius paulò post. Rationem à R. P. Leur. jur. Can. Lib. III.*

priore aliqui cum Grotio *de jur. bell. & pac. l. 2. c. 12. num. 15.* petunt ex eo, quòd per fictionem juris dominium rei venditæ transeat ad emptorem juxta illud. *l. 15. de reg. jur. actionem habens ad rem, rem ipsam habere videtur.* Quod ipsum impugnant alii. Muller. *ad Struv. l. c. th. 97. Lit. 9.* & maxime Hahn *ad Wesenbec. tit. eod. num. 1.* eo quòd istiusmodi legalis transitus domini sine traditione sit contra mentem Imperatoris in *cit. §. 3. Inst. h. t.* & nequaquam asserendus, nisi ubi lex ita statuit; hoc autem nullibi à lege statutum reperitur in præsentè casu. Unde Muller, Hahn, *LL. cit. Lauterb. ad ff. cit. tit. §. 2.* independentè à tali fictione melius ex eo rationem petere videntur; quòd licet venditione perfecta ante traditionem dominium nullum sit penes emptorem, is tamen statim jus habeat ad rem petendam, & venditor obligationem ad hanc in specie rem ei tradendam, ac ita emptor constituatur creditor, qui rem à venditore pro libitu avocare potest, & venditor debitor. Quapropter hic casuali rei interitu liberetur, & res emptori tanquam ejus creditori in effectu perit. *l. 23. ff. de V. O.* Unde etiam facillè respondetur ad illud *l. 9. C. de pignor. act. res perit domino suo; admittendo id verum esse, nisi dominus rei simul sit debitor.* Adde, quòd iniquum sit, damnum esse venditoris existentis extra culpam, & semper parati rem soluto pretio tradere, dum emptor ubi potest, eam ab illo non avocat, & ita ea apud venditorem perit. His tamen non obstantibus nil vetat dicere

B b

rem

rem petire emptori, ac si is ejus dominus esset, ut pote quod non significat illum esse dominum etiam per fictionem juris; sed solum, quod sicut res ei periret, si esset dominus, ita etiam pereat ei ex eo, quod debitor sit. Quod verò apud Hebraeos, Græcos aliàsque gentes periculum & commodum rei venditæ ante traditionem non poterat esse penes emptorem, exinde erat, quod hunc contractum voluerunt re, id est, traditione perfici, & non solo consensu, pro ut statuerunt leges Romanæ. Muller, *loc. cit.* Porro licet res pereat emptori, & liberetur venditor, hic tamen actiones sibi competentes propter rei interitum, amissionem, deteriorationem; v. g. contra furem rei vindicationem conditionem furtivam, actionem furti, aut eum, qui rem deterioravit, actionem Legis Aquilia tenetur cedere emptori. §. 3. *Infl. h. t. l. 35. §. 4. ff. de contrab. empt. l. 31. ff. de act. empti.* Muller, *loc. cit. Lit. β. §. seq.* Lauterb. *l. c. §. 5.*

Quæst. 309. Qualiter responsio ad præced. quæst. extendenda?

Resp. sequentibus ferè modis. Primò: ut locum habeat, etiam si conditio resolutive sit addita. *l. 20. §. 1. ff. de præscript. verb. l. 3. ff. de in diem addit. l. 2. ff. de leg. commissor.* Lauterb. *in ff. de peric. & commod. §. 4.* cum, ut idem, hæc venditio sit perfecta, & partes purè consenserunt, & negotium statim esse obligatorium voluerunt, & emptor rem habeat certo pretio emptam. Secundò: si alius rem venditam velit retrahere jure protimiseos, & de eo lis sit, Lauterb. *l. c. citatis Scacc. de commerc. §. 1. q. 1. n. 478.* Tiraquel. *de retract. lin. fin. tit. n. 31.* Tertio: si venditor rem tradiderit, ejus verò dominium usque ad solutionem pretii sibi reservavit, Lauterb. *l. c. citatis Brunem. ad l. 8. ff. de peric. & commod. num. 8. & ahis.* Siquidem in hoc casu emptio quò ad essentiam & substantiam est perfecta; neque est conditionalis; cum hoc pactum reservatorium non respiciat ad contractus perfectionem, sed tantum ad complementum, ut effectus aliquo modo perfectus sit. Lauterb. *loc. cit. contra Carpz. l. 1. resp. 108. num. 9. & seq.*

Quæst. 310. Qualiter dicta responsio limitanda?

Resp. limitationes illius plures in ipsa responsione expressi. Dixi enim primò: rei certa & determinatæ: si enim res indeterminata vendita, periculum & damnum spectat ad venditorem, de Lugo, *d. 26. f. 14. §. unic. num. 218.* eum communi. Et hoc, quia contractus non censetur perfectus ratione periculi usque ad determinationem; v. g. si unum ex decem equis suis vendidit, & unus alterve pereat, perit venditori. Idem est, si simpliciter dolium vini; quorum plura habet, vendidit. Item si 10. modios frumenti, ejus plures cumulos vel horrea habet, non determinando cumulum vel locum, unde sumendum, vendidit. Item si certi generis individuum, nullum tamen determinando, emeris periculum & interitus est venditoris Muller, *loc. cit. th. 98. Lit. β.* Lauterb. *loc. cit. §. 21.* Ita etiam ut si omnes species ejusdem generis, quas venditor habuit, perierint, venditor obligatus maneat ad reddendum pretium, ut habet Lauterb. *loc. cit. citans Molin. d. 366. num. 3. Perez. in Cod. tit. de peric. & commod. num. 12.* cujus tamen contrarium insinuare videtur Castrop. *tr. 33. d. 5. p. 24. n. 6.* dum ait: quod si tamen vendidisset sub aliqua de-

terminatione; v. g. 10. modios tritici ex his, quos habet congregatos, ut ab hac obligatione excusetur, debent omnes (intellige, modii apud illum in unum congregati cumulum) absumi. Unde infertur quod si omnes absumpti sint fortuito, periculum & damnum seu amissio pretii sit penes emptorem. Quod certò est apud illum, si unam ex speciebus illis signaverit; cum illa signatio sit loco traditionis. *l. 14. §. 1. ff. de peric. & commod.* Faber, *in rational. tit. cod. Carol. Molina. in c. tit. cod. & Tulden. ibid. num. 8.* quos citant & sequuntur Muller. & Lauterb. *LL. cit.* De cætero si res determinata vendatur, sed alternativè seu sub disjunctione; v. g. dolium certum vini rhenani, vel dolium vini Mosellani, live venditor jure ordinario, live emptor ex conventionem habeat electionem, id juris est, ut una emptat, altera sit prestanda. Muller, *cit. th. 98. Lit. v.* utraque autem ante electionem pereunte diversis temporibus, periculum illius quæ prius perit, ad venditorem, illius, quæ posterius perit, periculum ad emptorem spectat; unà enim pereunte, altera superstes jam determinatè debebatur emptori, non secus, ac si primitus sola fuisset in obligationem deducta, utraque autem simul seu eodem tempore pereunte, damnum unius est emptoris, & hic pretium illius debet venditori. Molin. *d. 366. num. 10.* Pirh. *h. t. num. 52.* Lauterb. *l. c. §. 22.* Muller. *l. c. Tulden. l. c. num. 5.*

2. Dixi secundò: venditione facta ad corpus: qualiter facta dicitur, quando res constans pondere, numero, mensura venditur per modum totius sine mentione ponderis, numeri, mensuræ; v. g. vendo tibi hoc dolium vini, hunc gregem ovium. Quæ etiam dici solet venditio per aversionem, eò quod illico avertat periculum ad venditorem in emptorem. Si enim res talis venditur ad quantitatem, ante annumerationem, ad mensuram, appensionem, periculum est venditoris, & tenetur is pretium, si quod ei solum restitueret, *l. quod sæpe. §. in his. ff. de contrab. empt. l. cum convenit. C. de peric. & commod. rei vendit. de Lugo. l. c. num. 218.* Covar. *c. 3. præst. num. 7.* Molin. *d. 366. Rebell. l. 9. q. 35. num. 5. Less. l. 2. c. 21. du. 12. num. 96.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17. §. 2. num. 11.* & alii, quos citat & sequitur, Castrop. *l. c. num. 5.* Lauterb. *l. c. §. 13.* cujus ratio redditur *cit. l. quod sæpe*, nimirum, quod quando res ad mensuram emittur, censetur semper tacite hæc conditio emptæ: si ad mensuram, annumerata, ponderata; ac proinde prius contractus non est perfectus, nec constat quid, quale quantumve veniat. Lauterb. *loc. cit. secus tamen est, & periculum erit emptoris, si res talis ante mensurationem &c. fuerit tradita; eò quod tunc dominium per illam traditionem translatum in emptorem.* Lauterb. *§. 16. citans l. 2. c. de peric. & commod. & ibi Barbof. n. 5. Trentac. resol. 3. n. 4.* uti etiam si ante mensurationem res quidem facta est deterior, ejus tamen pretium decrevit, damnum non ad venditorem, sed ad emptorem pertinere dicit §. 18. citans pro hoc Trentac. *resol. 5. num. 8.* Molin. *d. 366. num. 4.* de Lugo. *d. 26. n. 118.* ubi tamen is de hoc nihil. Sic etiam censetur venditio facta ad quantitatem referendo & restringendo pretium ad mensuram dicendo; v. g. vendo tibi totum gregem, & pro qualibet ove dabis tres florenos. Vendo totum dolium vini, & pro quavis amphora dabis solidum. Vendo totam cistam sacchari, & pro quavis libra dabis florenum. Vel etiam dicendo: vendo ex hoc dolio 10. amphoras: ex hoc cumulo tritici 10. modios, pro singulis dabis florenum.

Vel